

§ 219

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Aino Tuomisen valtuustoaloitteesta kävelyalueista koulujen ympärille turvallisuuden ja pihan viihtyisyyden parantamiseksi

HEL 2022-005412 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Aino Tuomisen valtuustoaloitteesta kävelyalueista koulujen ympärille:

Aloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupunki selvittää kouluja ympäröiville kaduille liikennerajoituksia, joilla joko kielletään autoliikenteeltä läpiajo tai rajoitetaan nopeuksia. Aloitteen mukaan mainituilla rajoituksilla olisi myönteisiä vaikutuksia pyörällä ja kävellen saapuvien oppilaiden turvallisuuden sekä välituntipihan viihtyisyyden kannalta. Asiaa voitaisiin aloitteen mukaan mahdollisesti selvittää pilottikohteiden avulla.

Kaupunginhallitus on huhtikuussa 2018 hyväksynyt periaatteet nopeusrajoitusten määrittämiseksi Helsingissä (Kaupunkiympäristön julkaisu: Nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteet Helsingissä). Raportin mukaan koulujen läheisillä kaduilla voidaan käyttää muuta katu alhaisempaa nopeusrajoitusta, joka on tällöin 30 km/h. Lisäksi lasten turvallisuuden huomioimista koulujen läheisyydessä ohjataan liikennemerkkein Lapsia-varoituserkillä.

Kaupunkiympäristön toimialan liikenne- ja katusuunnittelu vastaa katujen suunnittelusta. Liikenneturvallisuus on liikennesuunnittelun keskeinen lähtökohta. Vastuu noudatettavien periaatteiden päivittämisestä sekä uusista liikenneturvallisuuteen tähtäävistä ohjelmista on kaupunkiympäristön toimialalla, jolla on asiantuntemusta arvioida kokonaisvaltaisesti liikennesuunnitteluratkaisuja liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden kannalta sekä nähdä kehittämistarpeet. Kaupunginhallituksen maaliskuussa 2022 hyväksymässä Liikenneturvallisuuden kehittämissohjelmassa vuosille 2022-2026 on esitetty koulujen liikennejärjestelyjen turvallisuuteen tähtääviä toimenpiteitä, jotka liittyvät mm. saattoliikenteeseen ja lähikatuihin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan keskeiset periaatteet koulujen fyysisten ympäristöjen suhteen ovat turvallisuus, terveellisyys ja toimivuus. Fyysiset ympäristöt käsittävät sekä itse koulurakennuksen että sen lähiympäristön, kuten koulun pihan. Sekä kevyen liikenteen että huolto- ja jättöliikenteen turvallisten ratkaisujen sekä viihtyisyyden tulee olla olennaisimmat lähtökohdat koulurakennuksen lähiympäristön

suunnittelussa, mikä koskee sekä olemassa olevia kouluja että uudiskohteita.

Koulutonttien kaavoituksessa ja kouluhankkeiden suunnittelussa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa alkaen asemakaavoituksesta annettavista lausunnoista varsinaisen rakennuksen ja sen pihan suunnitteluun. Koulu- ja päiväkotihankkeissa käyttäjiä osallistetaan pihan ja huoltoyhteyksien suunnitteluun. Liikenneturvallisuuden kokonaisuuden keskeinen asiantuntemus on kuitenkin kaupunkiympäristön toimialalla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa, että liikennesuunnittelussa oppilaiden turvallinen liikkuminen koulujen lähiympäristössä tulee olla keskeinen lähtökohta jatkossakin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yksiköissä käyttökokemuksen perusteella havaitut liikenneturvallisuushaasteet tulee huomioida ja käyttäjiä tulee kuulla koulujen lähialueita suunniteltaessa.

Helsingin kaupunkistrategian tavoitteena on kevyen liikenteen olosuhteiden parantaminen. Olosuhteiden kehittämistarve nousee esiin myös koulujen henkilöstön taholta saadussa palautteessa, jonka mukaan autolla tapahtuva saattoliikenne on usein liikenneturvallisuusriski kevyttä liikennettä käyttäville oppilaille. Helsingissä kadun muuttamista pihakaduksi koulun yhteydessä on pilotoitu Suutarinkylän peruskoulun kohdalla osana Partnership for Healthy Cities –hanketta. Hankkeesta on laadittu loppuraportti ja kaupunkiympäristön toimialan mukaan pilotilla luotu toimintamalli on sovellettavissa myös muihin kouluihin.

Katutilan hyödyntämistä piha-alueena kasvatuksen ja koulutuksen tilojen yhteydessä on käsitelty aiemmin valtuustoaloitteen lausunnossa (kasvatus- ja koulutuslautakunta 3.3.2020, §46). Lausunnossaan kasvatus- ja koulutuslautakunta totesi tuolloin, että vastuu tämäntyyppisestä selvitystyöstä on kaupunginkanslialla tai kaupunkiympäristön toimialalla, jonka toimintaan katualueiden ja tonttien kehittäminen kuuluu. Pihakatutyypisten ratkaisujen kustannusten ei tule kohdistua kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Kävelyalueiden suunnittelulle ja toteuttamiselle koulujen yhteyteen ei ole varattu erillistä kustannuspaikkaa talousarvioehdotuksessa. Lautakunta korostaa, että mahdollisten pihakatuhankkeiden kustannusten suuruus tulee selvittää ja sisällyttää ne kaupunkiympäristön toimialan katuhankkeiden talousarvioon.

Kaupunkiympäristölautakunta on lausunnossaan aloitteesta kannattanut (kaupunkiympäristölautakunta 21.6.2022, §396) kävelyalueita koulujen lähiympäristöön siten, että valmistelu ja kohteiden valinta tehdään yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Kaupun-

kiympäristölautakunta totesi lausunnossaan, että liikenteen rauhoittamiseen liittyvät ratkaisut tarkoittavat yleensä investointitarpeita, jotka selviävät tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa koulujen lähiympäristön ka-tualueiden kehittämistä aloitteen mukaisesti toimialojen yhteistyönä. Lautakunta korostaa, että toimenpiteiden kustannusvaikutukset tulee selvittää kokonaisvaltaisesti. Toimintamallin laajentaminen vaatii myös toteutettujen kohteiden seuranta ja käyttäjien kokemusten kuulemista. Lautakunta kannattaa aloitteen mukaisen kokeilun selvittämistä yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa kolmella kaupungin sopivimmaksi katsomalla alueella kustannusten selvittämisen jatkotoimenpiteenä.

Käsittely

Vastaehdotus:

Ozan Yanar: 12. kappaleen ensimmäisen lauseen jälkeen: "Lautakunta kannattaa aloitteen mukaisen kokeilun selvittämistä yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa kolmella kaupungin sopivimmaksi katsomalla alueella kustannusten selvittämisen jatkotoimenpiteenä."

Kannattaja: Petra Malin

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Ozan Yanarin ehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Ulla Manninen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 22493
ulla.k.manninen(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite Kävelyalueet koulujen ympäristössä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Aino Tuomisen valtuustoaloitteesta kävelyalueista koulujen ympärille:

Aloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupunki selvittää kouluja ympäröiville kaduille liikennerajoituksia, joilla joko kielletään autoliikenteeltä läpiajo tai rajoitetaan nopeuksia. Aloitteen mukaan mainituilla rajoituksilla olisi myönteisiä vaikutuksia pyörällä ja kävellen saapuvien oppilaiden turvallisuuden sekä välituntipihan viihtyisyyden kannalta. Asiaa voitaisiin aloitteen mukaan mahdollisesti selvittää pilottikohteiden avulla.

Kaupunginhallitus on huhtikuussa 2018 hyväksynyt periaatteet nopeusrajoitusten määrittämiseksi Helsingissä (Kaupunkiympäristön julkaisu: Nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteet Helsingissä). Raportin mukaan koulujen läheisillä kaduilla voidaan käyttää muuta katu alhaisempaa nopeusrajoitusta, joka on tällöin 30 km/h. Lisäksi lasten turvallisuuden huomioimista koulujen läheisyydessä ohjataan liikennemerkein Lapsia-varoituserkillä.

Kaupunkiympäristön toimialan liikenne- ja katusuunnittelu vastaa katu- ja katusuunnittelusta. Liikenneturvallisuus on liikennesuunnittelun keskeinen lähtökohta. Vastuu noudatettavien periaatteiden päivittämisestä sekä uusista liikenneturvallisuuteen tähtäävistä ohjelmista on kaupunkiympäristön toimialalla, jolla on asiantuntemusta arvioida kokonaisvaltaisesti liikennesuunnitteluratkaisuja liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden kannalta sekä nähdä kehittämistarpeet. Kaupunginhallituksen maaliskuussa 2022 hyväksymässä Liikenneturvallisuuden kehittämissuunnitelmassa vuosille 2022-2026 on esitetty koulujen liikennejärjestelyjen turvallisuuteen tähtääviä toimenpiteitä, jotka liittyvät mm. saattoliikenteeseen ja lähikatuihin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan keskeiset periaatteet koulujen fyysisten ympäristöjen suhteen ovat turvallisuus, terveellisyys ja toimivuus. Fyysiset ympäristöt käsittävät sekä itse koulurakennuksen että sen lähiympäristön, kuten koulun pihan. Sekä kevyen liikenteen että huolto- ja jättöliikenteen turvallisten ratkaisujen sekä viihtyisyyden tulee olla olennaisimmat lähtökohdat koulurakennuksen lähiympäristön suunnittelussa, mikä koskee sekä olemassa olevia kouluja että uudiskohteita.

Koulutonttien kaavoituksessa ja kouluhankkeiden suunnittelussa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa alkaen asemakaavoituksesta annettavista lausunnoista varsinaisen rakennuksen ja sen pihan suunnitteluun. Koulu- ja päiväkotihankkeissa käyttäjiä osallistetaan pihan ja huoltoyhteyksien suunnitteluun. Liikenneturvallisuuden kokonaisuuden keskeinen asiantuntemus on kuitenkin kaupunkiympäristön toimialalla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa, että liikennesuunnittelussa oppilaiden turvallinen liikkuminen koulujen lähiympäristössä tulee olla

keskeinen lähtökohta jatkossakin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yksiköissä käyttökokemuksen perusteella havaitut liikenneturvallisuushaasteet tulee huomioida ja käyttäjiä tulee kuulla koulujen lähialueita suunniteltaessa.

Helsingin kaupunkistrategian tavoitteena on kevyen liikenteen olosuhteiden parantaminen. Olosuhteiden kehittämistarve nousee esiin myös koulujen henkilöstön taholta saadussa palautteessa, jonka mukaan autolla tapahtuva saattoliikenne on usein liikenneturvallisuusriski kevyttä liikennettä käyttäville oppilaille. Helsingissä kadun muuttamista pihakatuksi koulun yhteydessä on pilotoitu Suutarinkylän peruskoulun kohdalla osana Partnership for Healthy Cities –hanketta. Hankkeesta on laadittu loppuraportti ja kaupunkiympäristön toimialan mukaan pilotilla luotu toimintamalli on sovellettavissa myös muihin kouluihin.

Katutilan hyödyntämistä piha-alueena kasvatuksen ja koulutuksen tilojen yhteydessä on käsitelty aiemmin valtuustoaloitteen lausunnossa (kasvatus- ja koulutuslautakunta 3.3.2020, §46). Lausunnossaan kasvatus- ja koulutuslautakunta totesi tuolloin, että vastuu tämäntyyppisestä selvitystyöstä on kaupunginkanslialla tai kaupunkiympäristön toimialalla, jonka toimintaan katualueiden ja tonttien kehittäminen kuuluu. Pihakatutyypisten ratkaisujen kustannusten ei tule kohdistua kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Kävelyalueiden suunnittelulle ja toteuttamiselle koulujen yhteyteen ei ole varattu erillistä kustannuspaikkaa talousarvioehdotuksessa. Lautakunta korostaa, että mahdollisten pihakatuhankkeiden kustannusten suuruus tulee selvittää ja sisällyttää ne kaupunkiympäristön toimialan katuhankkeiden talousarvioon.

Kaupunkiympäristölautakunta on lausunnossaan aloitteesta kannattanut (kaupunkiympäristölautakunta 21.6.2022, §396) kävelyalueita koulujen lähiympäristöön siten, että valmistelu ja kohteiden valinta tehdään yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Kaupunkiympäristölautakunta totesi lausunnossaan, että liikenteen rauhoittamiseen liittyvät ratkaisut tarkoittavat yleensä investointitarpeita, jotka selviävät tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa koulujen lähiympäristön katualueiden kehittämistä aloitteen mukaisesti toimialojen yhteistyönä. Lautakunta korostaa, että toimenpiteiden kustannusvaikutukset tulee selvittää kokonaisvaltaisesti. Toimintamallin laajentaminen vaatii myös toteutettujen kohteiden seuranta ja käyttäjien kokemusten kuulemista.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 6.9.2022 mennessä kaupunginhallitukselle valtuutettu Aino Tuomisen ja 25 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta kävelyalueista koulujen ympärille turvallisuuden ja pihan viihtyisyyden parantamiseksi. Aloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupunki selvittää kouluja ympäröiville kaduille liikennerajoituksia, joilla joko kielletään autoliikenteeltä läpiajo tai rajoitetaan nopeuksia. Aloitteen mukaan mainituilla rajoituksilla olisi myönteisiä vaikutuksia pyörällä ja kävellen saapuvien oppilaiden turvallisuuden sekä välituntipihan viihtyisyyden kannalta. Asiaa voitaisiin aloitteen mukaan mahdollisesti selvittää pilotti-kohteiden avulla.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Ulla Manninen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 22493
ulla.k.manninen(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite Kävelyalueet koulujen ympäristössä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.08.2022 § 162

HEL 2022-005412 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

23.08.2022 Pöydälle

Pöydällepanoehdotus:
Ozan Yanar: Pöydälle

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Ozan Yanarin ehdotuksesta panna asian pöydälle.

14.06.2022 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Ulla Manninen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 22493
ulla.k.manninen(a)hel.fi